

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **SE Dubčany s. r. o.**, IČ: 29016550, se sídlem náměstí 14. října 1307/2, Praha 5, zast. Mgr. Přemyslem Pechlátém, advokátem, se sídlem Heydukova 505/3, České Budějovice, proti žalovanému: **Odvolačí finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 10. 2014, č. j. 15 Af 116/2013 – 42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 16. 5. 2013, č. j. 13586/13/5000-14203-702459, zamítl podle § 116 odst. 1 písm. c) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, odvolání žalobce proti rozhodnutím Finančního úřadu v Děčíně ze dne 1. 10. 2012, č. j. 176543/12/178913507710, a ze dne 30. 10. 2012, č. j. 191502/12/178913507710, a potvrdil tato rozhodnutí, kterými byly podle § 237 odst. 4 daňového řádu zamítnuty stížnosti žalobce na postup plátce daně – společnosti ČEZ Distribuce a. s. při výběru odvodu z elektřiny ze slunečního záření (dále též „odvod“) podle § 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (dále též „zákon č. 180/2005 Sb.“).

[2] Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že Finanční úřad v Děčíně při posuzování stížnosti žalobce na postup plátce daně postupoval v souladu s platnou právní úpravou a stížnosti žalobce zamítl, neboť plátce daně je dle § 233 daňového řádu povinen srazit

a odvést odvod. Žalovaný prověřil částky sražené plátcem odvodu, způsob jejich sražení a odvedení, a dospěl stejně jako Finanční úřad v Děčíně k závěru, že odvod byl proveden zákonným způsobem a ve správné výši. V souvislosti s žalobcovou námitkou protiústavnosti odvodu žalovaný poukázal na skutečnost, že příslušná ustanovení zákona č. 180/2005 Sb., přezkoumal Ústavní soud a dospěl k závěru, že solární odvod je v souladu s ústavním pořádkem, když v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/1 zamítl ústavní stížnost skupiny senátorů a napadená ustanovení nezrušil.

[3] Žalobce v podané žalobě vyjádřil nesouhlas s argumentací žalovaného, neboť má za to, že právní úprava zákona č. 180/2005, stanovící počínaje dnem 1. 1. 2011 podmínky odvodu za elektřinu ze slunečního záření, je nepřipustně retroaktivní právní úpravou, kterou není možno považovat za úpravu konformní ani se základními zásadami, na kterých je postaveno české daňové právo, ani s ústavním pořádkem České republiky. Postupem plátce daně, resp. napadeným rozhodnutím žalovaného, tak došlo ke hrubému a citelnému zásahu do vlastnického práva žalobce. V této souvislosti odkázal žalobce na nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 53/10, Pl. ÚS 50/04 a Pl. ÚS 2/02. Žalobce je na rozdíl od zákonodárce a žalovaného přesvědčen, že mohl legitimně očekávat, že ze strany státu nedojde poté, co splní podmínky pro vznik nároku na podporu jím vyrobené elektřiny, ke změně samotné podstaty nároku, na němž jsou výroba elektrické energie ze slunečního záření a celý solární obchod založeny. Žalobce je přesvědčen, že tomuto legitimnímu očekávání náleží ochrana podle čl. 1 odst. 1 Ústavy, čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Zásah zákonodárce i následný postup správních orgánů žalobce přirovnal k zásahu zákonodárce ve věci omezení státní podpory stavebního spoření, neboť postup zákonodárce v této věci byl v podstatě totožný. Žalobce si nedokáže představit, že by bylo možno ústavnost zavedení odvodu za elektřinu ze slunečního záření účinně opírat o zájem na zachování stability cen energií a na nezvyšování veřejného dluhu, neboť ani zrušení státní podpory stavebního spoření v tomto testu nedokázalo před ústavním soudem obstát. Závěrem žalobce upozornil na skutečnost, že zákon č. 402/2010 Sb., který novelizoval zákon č. 80/2005 Sb., nabyl platnosti dne 28. 12. 2010 a účinnosti dne 1. 1. 2011. Samotná legisvakanční lhůta tak napovídá o způsobu, jakým byla tato ústavně nekonformní novela přijata a svědčí o záměru, s jakým o ní bylo rozhodováno. Vymezení subjektů povinných k odvodu podle primárního zdroje energie podle období, ve kterém bylo zařízení pro výrobu energie uvedeno do provozu a podle toho, zda je zařízení umístěno na střeše nebo plášti budovy zapsané v katastru nemovitostí či mimo ni, podle žalobce jednoznačně porušuje princip rovnosti, jak je zaručen čl. 1 Listiny základních práv a svobod, neboť vykazuje hrubě diskriminační rysy.

[4] Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 29. 10. 2014, č. j. 15 Af 116/2013 - 42, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Krajský soud v první řadě odkázal na závěry, k nimž Ústavní soud dospěl v nálezu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, v němž se podrobně zabýval souladem úpravy odvodu s ústavním pořádkem a na závěry vyslovené usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 – 57, který mimo jiné dospěl k závěru, že za stávající právní úpravy je nejprůběhavějším prostředkem k zohlednění individuálních účinků solárního odvodu vyměřeného podle zákona, leč dopadajícího rdousícím způsobem na jednotlivce, institut prominutí daně. Krajský soud uzavřel, že bez ohledu na to, zda žalobce svá tvrzení a důkazy o protiústavnosti odvodu a jeho likvidačním dopadu na svou osobu uplatnil v daňovém řízení nebo v řízení před soudem, nemohly tyto skutečnosti být v těchto řízeních jakkoliv zohledněny a nemohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí správních orgánů.

pokračování

[5] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti tomuto rozsudku krajského soudu včas kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Stěžovatel krajskému soudu vytknul, že se neřídil nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11, přestože jej citoval, neboť nic neučinil pro spravedlivé rozhodnutí o žalobě. Vyjádřil přesvědčení, že výše uvedený nález Ústavního soudu a usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 76/2013 jsou ve zjevném rozporu. Pokud krajský soud upřednostnil závěry Nejvyššího správního soudu, aniž by ve svých úvahách dal průchod argumentaci obsažené v nálezu Ústavního soudu, je takový postup podle stěžovatele v rozporu se zákonem a ústavním pořádkem České republiky. Stěžovatel dále namítal, že právní úprava zákona č. 180/2005 Sb., která stanovila počínaje dnem 1. 1. 2011 podmínky odvodu, je úpravou protiústavní, a to pro nepřipustnou retroaktivitu a likvidační účinky na majetkovou podstatu stěžovatele. V této souvislosti stěžovatel poukázal na argumentaci obsaženou v nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 19. 4. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 53/10, týkající se státní podpory stavebního spoření. Vyjádřil přesvědčení, že vzhledem k nejisté návratnosti jeho investice (kdy nebudou dodrženy garance návratnosti ve smyslu § 6 odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb. a doba návratnosti se bude pohybovat minimálně v rozpětí 20 – 25 let) a vzhledem k likvidačním účinkům (rdousicímú efektu), které na majetkovou podstatu stěžovatele současná úprava solárního odvodu má a nadále mít bude, je posuzovaná věc právě tím specifickým případem, u něhož by mělo být v rámci soudního přezkumu posouzeno, jakým způsobem solární odvod do majetkové podstaty stěžovatele zasáhl, a udělat tak vše pro spravedlivé řešení dané věci. Krajský soud měl zohlednit tvrzení stěžovatele a jím navržené důkazy o protiústavnosti solárního odvodu a jeho likvidačním dopadu na jeho osobu. Stěžovatel nesouhlasí s argumentací krajského soudu, podle níž je za stávající právní úpravy nepřiléhavějším a v podstatě jediným prostředkem k zohlednění individuálních účinků solárního odvodu institut prominutí daně. Úprava tohoto institutu však předpokládá, že nárok na prominutí daně či jejího příslušenství, jakož i pravomoc k tomuto prominutí založí některému z orgánů veřejné moci jednotlivé zákony nebo přímo daňový řád. S ohledem na současnou situaci, kdy institut prominutí daně není v právním řádu žádným způsobem upraven a žádný z orgánů veřejné moci tedy fakticky nemá možnost jej aplikovat, je stěžovatel přesvědčen, že krajský soud nesmí odmítnout v dané věci jednat a rozhodovat.

[6] Stěžovatel je přesvědčen, že společenská naléhavost zavedení předmětné právní úpravy není proporcionálně natolik zásadní, aby jí bylo možno odůvodnit zásah do ochrany základních lidských práv a svobod. Stěžovatel je přesvědčen také o tom, že mohl legitimně očekávat, že ze strany státu nedojde poté, co již splní podmínky pro vznik nároku na podporu jím vyrobené elektřiny, ke změně samotné podstaty nároku, na němž je výroba elektrické energie ze slunečního záření a celý solární obchod založeny. Tomuto legitimnímu očekávání podle stěžovatele náleží ochrana podle čl. 1 odst. 1 Ústavy, čl. 11 odst. 1 Listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1. Zásah zákonodárce i následný postup orgánů státní správy stěžovatel přirovnal k zásahu zákonodárce ve věci omezení státní podpory stavebního spoření. Stěžovatel si nedokáže představit, že by bylo možno ústavnost zavedení odvodu účinně opírat o zájem na zachování stability cen energií a na nezvyšování veřejného dluhu, neboť ani zrušení státní podpory stavebního spoření v tomto testu nedokázalo před Ústavním soudem obstát.

[7] Stěžovatel krajskému soudu vytknul, že odmítl posuzovat konkrétní případ, přestože mu takový postup ukládá Ústavní soud a přestože k takovému soudnímu přezkumu nabídl celou řadu důkazních prostředků. Podle stěžovatele tak je rozhodnutí krajského soudu nezákonné, neboť spočívá na nesprávném posouzení právní otázky a lze jej dále označit za nepřezkoumatelné, neboť trpí nedostatkem důvodů.

[8] Na zavedení solárního odvodu je podle stěžovatele nutno nahlížet z pohledu evropského práva jako na diskriminační opatření, které se dostává do střetu se zásadou svobodného pohybu kapitálu a došlo jím k porušení směrnic, které měly být implementovány do českého právního řádu, konkrétně směrnic 2001/77/ES, 2009/28/ES, 2005/89/ES. S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu a setrval na svém stanovisku, že byly naplněny zákonné podmínky pro odvod za elektřinu vyrobenou ze slunečního záření a že ve věci prošetření stížnosti na postup plátce daně bylo postupováno v naprostém souladu s platnou a účinnou právní úpravou. Zdůraznil, že Ústavní soud již kontrolu ústavnosti předmětných ustanovení zákona č. 180/2005 Sb. provedl a ve svém nálezu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, shledal, že napadená ustanovení nejsou v rozporu s ústavním pořádkem České republiky. V tomto nálezu se Ústavní soud zabýval také souladem předmětné právní úpravy s ústavními principy, jejichž porušení stěžovatel namítá. Odkaz krajského soudu na tento nález Ústavního soudu byl podle žalovaného zcela na místě, neboť jsou v něm zodpovězeny prakticky všechny stěžovatelovy námitky uváděné v kasační stížnosti i v předchozím řízení. Odkaz stěžovatele na judikaturu ve věci státní podpory stavebního spoření nepovažuje žalovaný za relevantní vzhledem k tomu, že v otázce odvodu z elektřiny ze slunečního záření existuje obsáhlá judikatura, v souladu s níž bylo v dané věci postupováno.

II.

Posouzení kasační stížnosti

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[11] Stěžovatel se v kasační stížnosti dovolává důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[12] Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení by muselo spočívat v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní předpis, popř. je sice aplikován správný právní předpis, ale tento je nesprávně vyložen.

[13] Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů. Stěžovatel tuto námitku nijak nerozvedl.

pokračování

Jelikož je však případná nepřezkoumatelnost rozsudku napadeného kasační stížností vadou natolik závažnou, že je k ní Nejvyšší správní soud povinen přihlídnout i z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zjišťoval přesto Nejvyšší správní soud, zda jí není rozsudek krajského soudu zatížen.

[16] Pokud jde o obsah pojmu nepřezkoumatelnosti, odkazuje Nejvyšší správní soud na svou ustálenou judikaturu (srov. například rozsudky ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, publikovaný pod č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44, publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 – 64, nebo ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 – 245, všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), ze které se podává, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jestliže není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu; z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci v žalobě; proč považoval žalobní námítky za liché, mylné nebo vyvrácené nebo proč subsumoval skutkový stav pod zvolené právní normy. Dalším důvodem nepřezkoumatelnosti rozhodnutí může být případ, kdy soud opomněl přezkoumat některou ze včas uplatněných žalobních námitek. Dle judikatury Ústavního soudu (viz např. nálezy ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 21. 10. 2004, sp. zn. II. ÚS 686/02, všechna citovaná rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná z <http://nalus.usoud.cz>) je jedním z principů, představujícím součást práva na řádný proces a vylučujícím libovůli při rozhodování, i povinnost soudů své rozsudky řádně odůvodnit (ve správním soudnictví srov. ustanovení § 54 odst. 2 s. ř. s.). Z odůvodnění tak musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Nepřezkoumatelné rozhodnutí nedává dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces.

[17] V projednávaném případě však Nejvyšší správní soud takové vady napadeného rozsudku krajského soudu neshledal. Krajský soud totiž svůj rozsudek dostatečně odůvodnil, poukázal na relevantní judikaturu, správně aplikoval v ní přijaté závěry a jeho právní názory jsou rovněž srozumitelné. Pokud se krajský soud nezabýval konkrétními argumenty a dokumenty, jimiž stěžovatel dokládal rdousící efekt odvodu v jeho specifickém případě, pak je takový postup zcela logický a vyplývá již ze závěru, že tuto otázku nelze zohlednit v rámci rozhodnutí o stížnosti proti postupu plátce daně. Nejvyšší správní soud rovněž nezjistil v řízení před krajským soudem jinou procesní vadu, která by měla vliv na zákonnost jeho rozhodnutí.

[18] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v projednávané věci se jedná o posouzení námitek stěžovatele týkajících se oprávněnosti, zákonnosti a ústavnosti úpravy odvodu. O těchto otázkách existuje ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, ze které zdejší soud při posouzení věci vycházel a neshledal žádný důvod se od ní odchýlit.

[19] Námítce stěžovatele v níž krajskému soudu vytknul, že se neřídil nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11, přestože jej citoval a nic tak neučinil pro spravedlivé rozhodnutí o žalobě, Nejvyšší správní soud nepřisvědčil, neboť má stejně jako krajský soud za to, že příkaz Ústavního soudu, aby obecné soudy učinily vše pro spravedlivé řešení, je třeba interpretovat způsobem nastíněným rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 – 57. Závěry rozšířeného senátu v této otázce ostatně aproboval přímo Ústavní soud v nálezu ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. II. ÚS 2216/14, v němž vyslovil, že *„rozšířený senát Nejvyššího správního soudu přitom ve shora citovaném usnesení dospěl k závěru, že za stávající právní úpravy není nástrojem, který by umožnil správcům daně posuzovat věc s přihlídnutím*

ke konkrétním skutkovým okolnostem a v odůvodněných případech poskytl poplatníkovi efektivní ochranu, ani stížnost dle ustanovení § 237 daňového řádu, neboť ta představuje specifický prostředek obrany poplatníka vůči plátcům daně při uplatňování srážkové daně. Jedná se totiž o ochranu před nezákonným postupem plátce, o nástroj určený pro řešení sporu mezi plátcem a poplatníkem, který slouží zejména k tomu, aby byl postup plátce podroben kontrole státní moci a poplatník byl před případným nezákonným postupem plátce prostřednictvím konečného rozhodnutí správce daně ochráněn. Bylo by však absurdní klást na plátce daně povinnost, nota bene bez jakékoliv psané právní úpravy, aby sám posuzoval likvidační účinky solárního odvodu na poplatníka. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu přitom nikterak nepochybnil, že obecné soudy jsou povinny udělat vše pro spravedlivé řešení, a konkrétního výrobce ochránit v některých případech před uplatněním příslušných zákonných ustanovení, nejprůběhavějším prostředkem k zohlednění individuálních účinků odvodu vyměřeného podle zákona, leč dopadajícího rdousícím způsobem na jednotlivce, je však za stávající právní úpravy institut prominutí daně dle ustanovení § 259 daňového řádu. Pouze prostřednictvím tohoto institutu dle rozšířeného senátu výkonná moc dostojí výslovnému pokynu Ústavního soudu a splní tak povinnost uplatnit individuální přístup k jednotlivým výrobcům, kteří se nacházejí ve vyjimečné situaci předvídané nálezem sp. zn. Pl. ÚS 17/11. Na základě výše uvedené judikatury tedy daňové orgány i správní soudy odmítly posuzovat rdousící efekt solárního odvodu na výrobce elektřiny z fotovoltaických elektráren v řízeních dle ustanovení § 237 daňového řádu, tj. v rámci stížností na postup plátce daně. Podobně tomu bylo i v nyní projednávaném případě, přičemž Ústavní soud neshledal, že by nastalý výklad příslušných ustanovení právního řádu (předestřený především rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu) byl v rozporu s předchozí judikaturou zdejšího soudu či by v nepřiměřené míře zasahoval do základních práv a svobod stěžovatele.“ (body 27 a 28).

[20] V bodě 36 tohoto nálezu Ústavní soud dále uvedl, že „prokázání rdousícího efektu při solárním odvodu není možné prostřednictvím stížnosti na postup plátce daně. Připomíná rovněž, že již dříve, než rozšířený senát Nejvyššího správního soudu vydal stěžovatelem rozporované usnesení, Ústavní soud rozhodl (srov. usnesení ze dne 31. 10. 2013 ve věci sp. zn. III. ÚS 732/13), že tvrzení ve vztahu k rdousícímu efektu jsou uplatnitelná především v rámci užití institutů daňového řízení v rovině platební, jakým je kupříkladu posečkáni daně dle § 156 a násl. daňového řádu, případně i prominutí daně dle § 259 a násl. daňového řádu, o nichž je možno usuzovat jako o vhodné platformě pro vytvoření praktických postupů správce daně pro hodnocení, zda je odvod z elektřiny ze slunečního záření v případě jednotlivého poplatníka likvidační.“ V později vydaném usnesení ze dne 27. 2. 2014, sp. zn. III. ÚS 61/14, Ústavní soud potom dokonce uvedl, že „vztáhl-li by Ústavní soud usnesení rozšířeného senátu na případ stěžovatelky, nemožnost vyhovění její ústavní stížnosti argumentující na poli likvidačních účinků solárního odvodu by platila o to více, a to z důvodu nerytérpání prostředků k ochraně jejich práv.“ Zároveň Ústavní soud připomíná, že rovněž tak odmítl ústavní stížnost směřující proti konečnému rozhodnutí ve věci kasační stížnosti, která se stala základem pro řízení před rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu (srov. usnesení sp. zn. II. ÚS 1273/14 ze dne 13. 5. 2014). Ústavní soud tedy již v dřívějších rozhodnutích nijak nepochybnil výklad rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, a od svého výkladu, jak plyne ze shora řečeného, se neodchyloval ani v nyní posuzované věci. Právní názor vyjádřený Nejvyšším správním soudem v odůvodnění ústavní stížnosti napadeného rozhodnutí (tak i v předchozím rozhodnutí rozšířeného senátu) je tak z ústavního hlediska plně akceptovatelný. Okolnost, že se stěžovatel se závěry vyslovenými v těchto rozhodnutích nezotožňuje, totiž nemůže sama o sobě založit odůvodněnost jeho ústavní stížnosti. K porušení stěžovatelova vlastnického práva či svobody podnikání tedy v jeho věci nedošlo, když obecné soudy dospěly na základě současné právní úpravy ke správným právním závěrům.“

[21] S ohledem na výše uvedené je zřejmé, že nelze přisvědčit námitce stěžovatele, v níž zpochybňuje argumentaci krajského soudu, podle níž je za stávající právní úpravy nejprůběhavějším a v podstatě jediným prostředkem k zohlednění individuálních účinků solárního odvodu institut prominutí daně, ani námitce, podle které náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 a usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 76/2013 jsou ve zjevném rozporu, v souvislosti s níž stěžovatel krajskému soudu vytknul, že v rozporu se zákonem a ústavním pořádkem upřednostnil závěry Nejvyššího

pokračování

správního soudu, aniž by ve svých úvahách dal průchod argumentaci obsažené v nálezu Ústavního soudu. Jak je totiž zjevné z výše uvedeného, sám Ústavní soud považuje právní názor Nejvyššího správního soudu obsažený v předmětném usnesení rozšířeného senátu z ústavního hlediska za plně akceptovatelný a souladný s jeho předcházející judikaturou.

[22] Nedůvodná je rovněž námitka stěžovatele, v níž označil právní úpravu zákona č. 180/2005 Sb., stanovící počínaje dnem 1. 1. 2011 podmínky odvodu za elektřinu ze slunečního záření za protiústavní, a to pro nepřipustnou retroaktivitu a likvidační účinky na majetkovou podstatu stěžovatele, a námitka, v níž argumentoval nejistou návratností své investice. Také tyto námitky totiž již jsou judikaturou vyřešeny, poukázat lze např. na rozsudek ze dne 10. 6. 2014, č. j. 2 Afs 90/2013 - 39, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil, že „*otázkami, zda právní úprava odvodu za elektřinu ze slunečního záření porušuje principy rovnosti, legitimního očekávání a zákaz retroaktivity, se již Ústavní soud vypořádal, a to v opakovaně připomínaném nálezu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11 (publikovaném pod č. 220/2012 Sb.), jehož obsah je účastníkům znám. Jelikož jsou vykonatelné nálezy Ústavního soudu závazné pro všechny orgány i osoby, tedy i pro zdejší soud, není pro polemiku stěžovatele s právním názorem Ústavního soudu v řízení o kasační stížnosti místo.*

[23] *Z předmětného nálezu Ústavního soudu především vyplývá, že pro provozovatele FVE, jimž patnáctileté období garancí dle § 6 odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb., počalo plynout před zavedením odvodu, vykazuje úprava odvodu z elektřiny ze slunečního záření účinky nepravé retroaktivity. Tento typ retroaktivity právní normy je v zásadě přípustným jevem, přesto však nelze vyloučit, že by mohly existovat legitimní důvody pro zachování předchozí právní úpravy, ačkoliv zákonodárce deklaroval veřejný zájem na její změně. V případě zákona č. 402/2010 Sb., jimž byl zaveden odvod z elektřiny ze slunečního záření, však Ústavní soud žádný zájem, převažující nad veřejným zájmem na změně právní úpravy, nenašel. Uvedl, že i přes zavedení odvodu je díky výši garantovaných výkupních cen, v porovnání s náklady na pořízení FVE, které dramaticky poklesly, návratnost investice v horizontu patnácti let zajištěna a ke porušení zákonem založeného legitimního očekávání tedy nedošlo. Pokud provozovatelé FVE předpokládali (s ohledem na velmi štedře nastavený systém podpory), že náklady na pořízení a provoz FVE se jim vrátí dříve než za patnáct let, pak toto jejich očekávání nepodléhá ochraně, jelikož jim nebylo založeno zákonem, nýbrž pouze subjektivním přesvědčením.*

[24] *Pokud jde o druhou z garancí, tedy záruku zachování minimální výše výnosů za jednotku elektřiny po dobu patnácti let od roku uvedení zařízení do provozu (se zohledněním indexu cen průmyslových výrobců), k té Ústavní soud uvedl, že nedosahuje ústavněprávní intenzity. Uvedl, že nebylo zjištěno, že by výnosem, ve smyslu § 6 odst. 1 písm. b) bodu 2. zákona č. 180/2005 Sb., měla být určitá konkrétní výše čistého zisku. To sice může vést k polemikám, zda minimální státem garantovaná cena, za níž je elektřina vykupována, je stanovena Energetickým regulačním úřadem v dostatečné výši (i s ohledem na povinný odvod srážený z výkupní ceny), nicméně otázkou výkupních cen elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů se Ústavní soud výslovně nezabýval, neboť namítaná protiústavnost snížení ziskovosti provozování FVE nebyla spojována se snížením výkupních cen, ale se zavedením odvodu za elektřinu ze slunečního záření. Ústavní soud ale přesto dovodil, že i přes zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření je zisk provozovatelům FVE garantován. Dodal, že v případě investičních záměrů vyznačujících se vysokými počátečními pořizovacími náklady není možné očekávat, že bude okamžitě po uvedení zařízení do provozu dosahován zisk v účetním slova smyslu, protože investice do výroby energie ze slunečního záření je investicí dlouhodobou.“*

[25] Argumentaci stěžovatele, že posuzovaná věc je právě tím specifickým případem, u něhož by mělo být v rámci soudního přezkumu posouzeno, jakým způsobem solární odvod do majetkové podstaty žalobce zasáhl, Nejvyšší správní soud nepřisvědčil, neboť případ stěžovatele se nijak neliší od desítek ostatních případů, v nichž majitelé slunečních elektráren brojí proti odvodu za solární elektřinu, a kterými se Nejvyšší správní soud a Ústavní soud zabývaly mimo jiné též ve výše uvedených rozhodnutích. Ostatně takováto specifičnost situace stěžovatele

by mohla být zohledněna právě pouze v rámci rozhodnutí o prominutí daně a jeho případném soudním přezkumu, jak bylo uvedeno výše. Důvodná není ani námitka, v níž stěžovatel krajskému soudu vytýkal, že měl zohlednit tvrzení stěžovatele a jím navržené důkazy o protiústavnosti solárního odvodu. Krajský soud totiž v odůvodnění rozsudku poukázal na skutečnost, že Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 dospěl k závěru o souladu úpravy solárního odvodu s ústavním pořádkem. Krajský soud se tedy otázkou ústavnosti tohoto odvodu zabýval.

[26] Stěžovatel dále vyjádřil přesvědčení o likvidačním dopadu odvodu na jeho osobu; uvedl, že institut prominutí daně není v právním řádu žádným způsobem upraven a žádný z orgánů veřejné moci tedy fakticky nemá možnost jej aplikovat a vytýkal krajskému soudu, že odmítl posuzovat konkrétní případ, přestože mu takový postup ukládá Ústavní soud a přestože k takovému soudnímu přezkumu stěžovatel nabídl celou řadu důkazních prostředků. Nejvyšší správní soud k tomu opětovně uvádí, že v posuzovaném případě se jedná o jeden z mnoha případů projednávaných správními soudy, kdy poplatník brojí proti rozhodnutí o stížnosti proti postupu plátce daně. Krajský soud tudíž postupoval správně, když při posouzení věci vycházel ze závěrů, k nimž dospěl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení sp. zn. 1 Afs 76/2013 a vskutku neměl žádný důvod se od jeho závěrů odchýlit. Krajský soud rovněž řádně zdůvodnil, proč neprováděl důkazy navržené stěžovatelem, když konstatoval, že zjišťování finanční situace stěžovatele by bylo nadbytečné s ohledem na skutečnost, že za stávající právní úpravy je prostředkem k zohlednění individuálních účinků vyměřeného solárního odvodu institut prominutí daně obsažený v ustanovení § 259 a 260 soudního řádu a tvrzení stěžovatele o likvidačním dopadu solárního odvodu tudíž nemohly být zohledněny v daňovém řízení nebo v řízení před soudem. S těmito závěry krajského soudu se Nejvyšší správní soud ztotožňuje a k těmto námitkám stěžovatele proto uzavírá, že nejsou důvodné. Rozšířený senát pak ve shora citovaném usnesení poskytl poplatníkům odvodu, kteří mají za to, že jejich specifická situace zakládá rdousící efekt odvodu, praktický návod, jak se nápravy domáhat (srov. body 52 až 57 usnesení rozšířeného senátu). Nejvyšší správní soud se tak nemůže ztotožnit ani s argumentem, že stěžovatel nemá k dispozici žádný účinný prostředek jak se domoci nápravy.

[27] Stěžovatel vznesl rovněž námitku, že na zavedení solárního odvodu je podle stěžovatele nutno nahlížet z pohledu evropského práva jako na diskriminační opatření, které se dostává do střetu se zásadou svobodného pohybu kapitálu a došlo jím k porušení směrnic, které měly být implementovány do českého právního řádu. Tato námitka však nebyla uplatněna v žalobě. Nejvyšší správní soud k ní proto s ohledem na ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřihlížel, neboť ji stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 27. 11. 2013, č. j. 8 Afs 38/2013 - 61, uvedl: „*Soudní řád správní vyžaduje, aby již v žalobě byly uplatněny všechny důvody nezákonnosti napadeného rozhodnutí nebo všechny vady řízení, které jeho vydání předcházelo. Krajský soud totiž musí dostat příležitost se řádně a v úplnosti se všemi žalobními námitkami vypořádat. Pouze tehdy, jestliže stěžovatel nemohl důvody v řízení před krajským soudem uplatnit, může o ně opřít kasační stížnost. Tak tomu v projednávaném případě nebylo a stěžovatel netvrdil, že by zde existovaly objektivní okolnosti, které by mu zabránily předmětnou námitku řádně uplatnit v žalobě.*“

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[28] Uplatněné důvody kasační stížnosti tak nebyly zjištěny a Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

pokračování

[29] Současně v souladu s § 120 a § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel v něm neměl úspěch a žalovanému v něm žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. března 2015

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu